

LET'S
TALK
ABOUT
TECH

www.letstalkabouttech.nl

Gemeente Culemborg
Informatiebijeenkomst 5G
11 februari 2020

“Zo erg kan het toch niet zijn?”

Factcheck schadelijkheid draadloze techniek en 5G

Anouk de Bont
Co-founder expertgroep Let's Talk About Tech

- 2018 Co-founder Let's Talk About Tech, expertgroep voor veilige, humane en duurzame technologie, zie letstalkabouttech.nl
- 2014 Start onderzoek naar en analyse van effecten van elektromagnetische velden (emv) en digitalisering
- 2003-2017 Brandweer Amsterdam-Amstelland
Verschillende functies op vlak van proactie, preventie, preparatie en zelfredzaamheid. O.a:
  - Manager Beleid & Programma's
  - Manager Industriële Veiligheid, verantwoordelijk voor risk-assessments bedrijven met gevaarlijke stoffen 6 brandweerregio's
  - Projectleider Brandveilig Leven
- 1998-2003 Arthur Andersen Business Consulting en Deloitte (senior adviseur)
- 1992-1998 Bestuurskunde, Vrije Universiteit Amsterdam

- **Het informeren van de lokale en centrale overheid, via brieven, gesprekken en presentaties over de impact van digitalisering en nieuwe ontwikkelingen.**

Graag doorsturen naar de griffie, College van B&W en de gemeenteraadsleden

LET'S
TALK
ABOUT
TECH

StopUMTS

Stichting
EHS

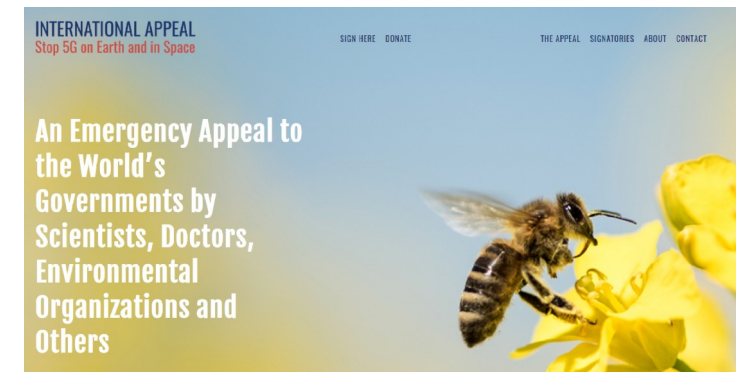
Informatiemap 5G en Gezondheid

Informatie over de stralingslimieten van draadloze communicatie en gezondheidsproblemen die ruim onder deze limieten optreden en verzoek om deze informatie mee te nemen in te maken keuzes rondom 5G.

18 december 2019

Beste B&W en gemeenteraadsleden,

Via deze mail bieden wij u vanuit de organisaties Let's Talk About Tech, Stop UMTS en Stichting EHS de Informatiemap 5G en Gezondheid aan. Met deze informatiemap en begeleidende brief vragen wij Burgemeesters, Wethouders en gemeenteraadsleden – nog voor de ingrijpende uitrol van 5G plaats vindt – zich te verdiepen in de gezondheidsrisico's die samenhangen met 5G en zich in te zetten voor een gezond leefmilieu, zowel voor huidige als toekomstige generaties.

letstalkabouttech.nl/2019/01/5g-space-appeal/

LET'S
TALK
ABOUT
TECH

Internetconsultatie Telecomcode

Een 20-tal gemeenten, waaronder Amsterdam, Maastricht, Eindhoven en Breda, heeft kritisch gereageerd op het Wetsvoorstel Implementatie Telecomcode. Welke zorgen en bezwaren hebben zij? En welke informatie is relevant om te kunnen borgen dat de infrastructuur van digitale technologie veilig, humaan en duurzaam wordt?

23 september 2019

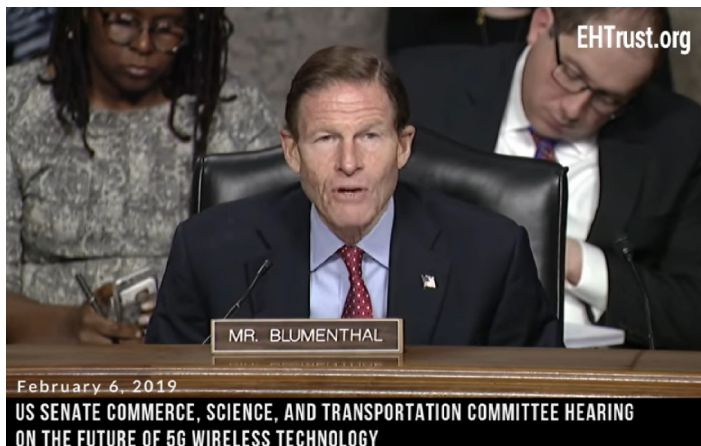
LET'S
TALK
ABOUT
TECH

Fact- en realitycheck

Jimmy Gonzalez "Cell Phones Cause Cancer"

Getuigenis die leidt tot resolutie om het bewustzijn over de gezondheidsrisico's van straling van mobiele telefoons te vergroten
<https://www.youtube.com/watch?v=DII0Vjd0IA8>

"There is really no research going on. We kind of flying blind here regarding health and safety!"
<https://youtu.be/ekNC0J3xx1w>

Dr. Sharon Goldberg Testifies at Michigan's 5G Small Cell Tower Legislation Hearing October 4, 2018

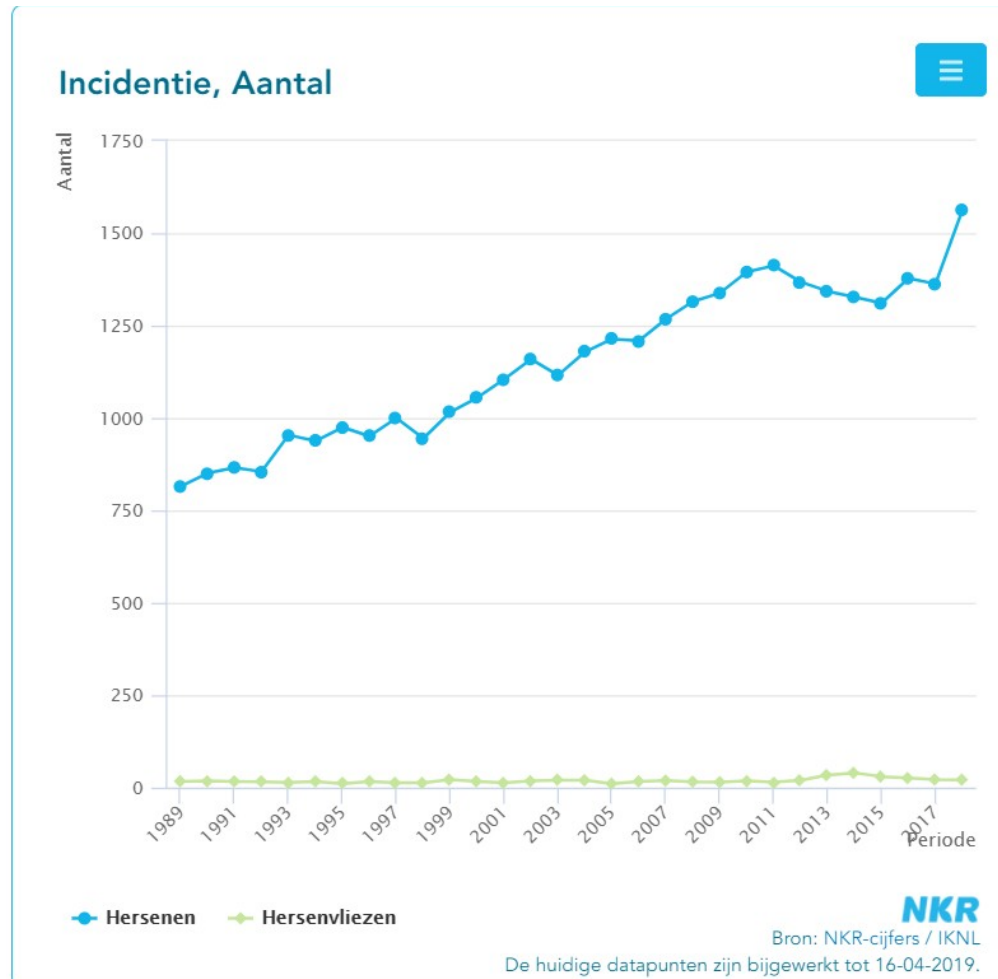
Duidelijke relatie blootstelling aan elektromagnetische velden en de huidige epidemieën aan **diabetes, kanker, achteruitgang van de mentale gezondheid en hartfalen**. "This isn't my opinion, this is science"

https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=CK0AliMe-KA

Een eerste verkenning (verder uitgewerkt bij Extra info slides)

- ✓ Al jarenlang serieuze waarschuwingen van artsen en wetenschappers (in periode 1998 t/m 2019 zo'n 50 internationale appels aan regeringen, EU, VN)
- ✓ Al vele (inmiddels miljoenen) mensen ziek door straling. Zie o.a. Freiburger Appel
- ✓ IARC-WHO: 31 mei 2011, Classificatie van de radio frequente (RF) straling van mobieltjes, wifi e.d. als mogelijk kankerverwekkend (klasse 2B).
- ✓ In handleiding mobiele telefoon staat veiligheidswaarschuwing om deze op minimale afstand van je lichaam te houden, anders overschrijding van de veiligheidsnormen:
<http://www.showthefineprint.org/>
- ✓ Vele landen nemen voorzorgsmaatregelen, o.a. voorlichting en lagere blootstellingslimieten. Zie:
<https://www.stopumts.nl/pdf/Compilatie-RF-straling-2019.pdf>

Incidentie hersentumoren NL

NB data over 2018 zijn nog niet volledig.

Bron: <https://www.iknl.nl/kankersoorten/hersentumoren/registratie/incidentie>

In navolging van deze adviezen zijn er vele landen die (voorzorgs)maatregelen treffen, voor een volledig overzicht

<https://www.stopumts.nl/pdf/Compilatie-RF-straling-2019.pdf>

De Nederlandse overheid negeert deze adviezen en ontwikkelingen....

Zie ook: <https://5gisnietoke.nl/feiten/>

Maatregelen ter vermindering blootstelling aan straling in andere landen

- Voorlichtingsmaterialen, campagnes vanuit overheidsinstanties
o.a. California, Oostenrijk, Frankrijk, Cyprus, Italië (door rechter opgelegd)
- Geen wifi en/of geen mobiele telefoons op kinderopvang en scholen
o.a. Frankrijk, steden in Italië, Australië, Ierland
- Lagere blootstellingslimieten
o.a. voormalig Oostbloklanden, Rusland, China, Italië, Zwitserland, Noorwegen, België, Luxemburg
- Verwijdering (<500 mtr) zendmasten bij scholen, ziekenhuizen, speelvelden
India (na uitspraak hooggerechtshof Rajasthan)
- Mobiele telefoons van de markt gehaald vanwege overschrijding SAR-waarde
o.a. Frankrijk (Phonagate)

Zie ook: compilatie met inmiddels meer dan 100 maatregelen, adviezen en uitspraken van overheden, internationale organisaties en rechtbanken over toepassing van elektromagnetische (EM) straling van zendmasten, smartphones, spoerloze (DECT) telefoons en WiFi :

Advice of The Cyprus National Committee on Environment and Children's Health

Cyprus Launches Wireless Radiation Awareness Campaign

The campaign of the Cyprus Committee on Environment and Children's Health aiming to reduce children's active and passive wireless exposures.

Bronnen:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=H43IKNjTvRM

<https://ehtrust.org/cyprus-launches-wireless-radiation-awareness-campaign/>

Dit zeggen (meer dan 200) kritische wetenschappers?

Scientists Speaking on Health Effects of Cell Phone Wireless Radiation

- Amper en vooral gekleurde berichtgeving over straling van draadloze technologie in landelijke media en geen of eenzijdig aandacht voor wat er in het buitenland gebeurt.
- De verhalen liggen voor het oprapen, maar er zijn weinig onderzoeksjournalistieke items/artikelen over de keerzijde van wireless technologie, het gebrek aan regulering, de schijnveiligheid en andere misstanden. Dit zijn een paar positieve uitzonderingen:
  - <https://www.groene.nl/artikel/bellen-schaadt-cellen> (2019)
  - **Investigate Europe's Two Part Investigation on 5G: [5G The Mass Experiment \(Part 1\)](#) and [How Much is Safe? Finances Effect Research \(Part 2\)](#)** (2019)
  - <https://www.thenation.com/article/how-big-wireless-made-us-think-that-cell-phones-are-safe-a-special-investigation/> (2018)
  - <https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/ziek-van-je-mobieltje> (2012)
  - <https://www.vn.nl/kankermobieltjes/> (2011)

Andere opmerkelijke en belangrijke feiten

2009 & 2010: AUVA, Swiss Re & Loyds, eigen studies:

- Risico's verzekeren toekomstige schade veroorzaakt door elektromagnetische velden/straling te groot
- Dergelijke schade is onverzekerbaar
- Vergelijking met asbest

2012 - 2017: Rechtszaken (tumoren en klachten) in:

- Italië (3x), Australië, Israël, Duitsland, Brazilië, Frankrijk, Spanje

2015: Rapporten AVAATE & Harvard University

- Belangenverstrengeling leden ICNIRP (Europa) en FCC (USA) en de telecomindustrie

2019: Collectieve claim in V.S. tegen Apple en Samsung vanwege het overschrijden van de limieten van verschillende smartphones.

Bronnen:

Lezing L. Vriens, stopumts.nl in Reusel, 19 mrt 2019: <https://www.stopumts.nl/doc.php/Oproepen/11907/Gemeente%20Reusel-De%20Mierde>

<https://appleinsider.com/articles/19/08/24/apple-samsung-slapped-with-class-action-over-handset-rf-emissions>

LET'S
TALK
ABOUT
TECH

Grenzen aan groei draadloze netwerken?

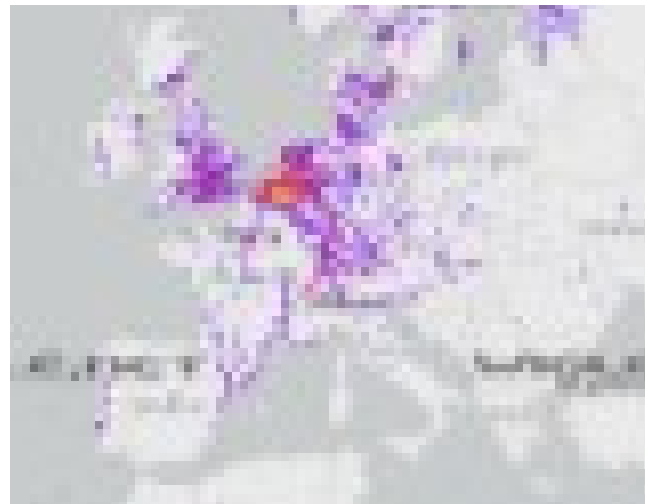
Groei draadloze netwerken

In 1998 was er niet alleen veel minder wetenschappelijk onderzoek beschikbaar, ook de algemene blootstelling aan radiofrequente straling was veel lager.

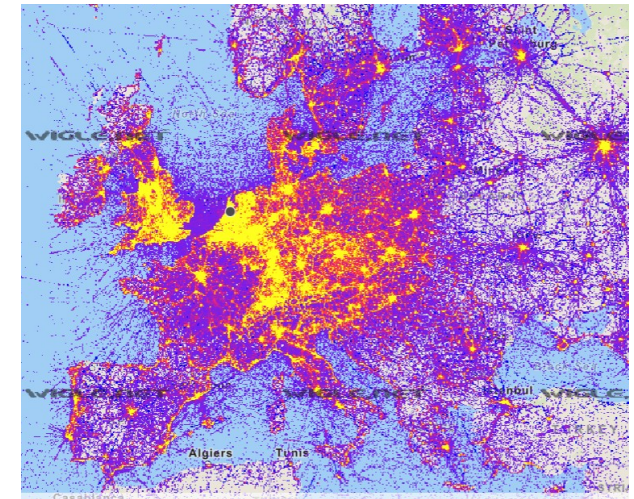
2G (1996)

3G (2006)

4G+ (2019)

Kanaries in de kolenmijn?

**WHAT
DOES IT
TAKE TO
DISCONNECT?**

BALDR FILM PRESENTS IN CO-PRODUCTION
WITH VPRO AND CLIN D'OEIL FILMS

ubiquity

A FILM BY BREGTJE VAN DER HAAK

OFFICIAL SELECTION
hotdocs
2018 OUTSPREKEN. OUTSTANDIG.

*"Kunstzinnig
en origineel"*
ALGEMEEN DAGBLAD

*"Zet het onderwerp
op de kaart"*
TROUW

*"Enorme invloed van digitale
netwerken op onze levens"*
HET PAROOL

22 oktober 2018: t.v.-uitzending van Ubiquity (56 min) bij de VPRO

De uitzending is terug te zien via:

<https://www.2doc.nl/documentaires/series/2doc/2018/oktober/ubiquity.html>

5G kanaries in de kolenmijn!

“...Every single day we wonder if we're being harmed by Verizon's antenna, if our DNA is being changed, if our children will get cancer because of the antenna. It is a terrible way to live and and it has been inflicted upon us against our will”

Children Sick After 4G/5G Small Cell Installation Sacramento City Council Meeting

<https://www.youtube.com/watch?v=qQDmlcB4qlo>

LET'S TALK ABOUT TECH

Stuttgart 25 oktober 2019

Artsen protesteren tegen 5G bij 'Staatsministerium' in Stuttgart "Wij eisen preventiestrategieën om de bevolking te beschermen, verder onderzoek en een moratorium op de uitbreiding van 5G mobiele radio", aldus Cornelia Mästle, arts voor interne geneeskunde en cardiologie uit Winterbach.

"De klinische beelden variëren van hoofdpijn, tinnitus, concentratieproblemen tot hartritmestoornissen. En ook al is een direct verband tussen mobiele radiostraling en kanker niet bewezen, toch zijn er nu veel wetenschappelijk onderbouwde aanwijzingen voor de kankerbevorderende werking van straling".

Bron:
<https://www.stuttgarter-nachrichten.de/inhal>

Protesten tegen 5G over de hele wereld

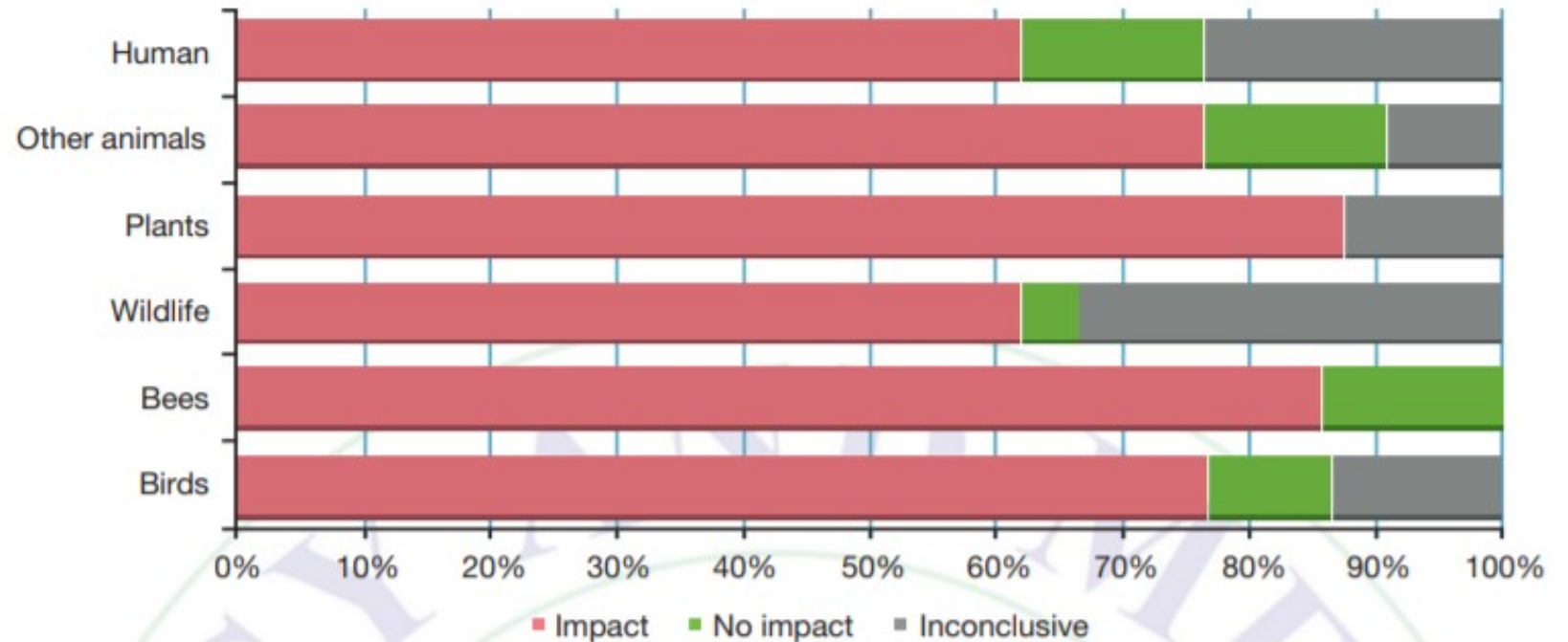

Schadelijke effecten op ons ecosysteem

Review Article

Biology and Medicine, 4 (4): 202–216, 2012

Figure 2: Percentage of studies that reported harmful effect of EMR in various groups of organisms ($n = 919$), MOEF Report (2010).

Bron:

http://www.biolmedonline.com/Articles/Vol4_4_2012/Vol4_4_202-216_BM-8.pdf

En andere publicaties,

O.a.:

- Bees, Birds, and Humans – on Electrosmog's Destructive Effects on Nature
- The impacts of artificial Electromagnetic Radiation on wildlife (flora and fauna).
- TOO MUCH MOBILE RINGING WILL SOON MEAN BIRDS NO LONGER SINGING
- Radiation from wireless technology is now jeopardizing the health of our trees and other plants!
- Etc, etc, etc

Bronnen

* https://mdsafetech.files.wordpress.com/2018/11/wireless-silentspring_-scma-oct-2-2018.pdf

<https://whatis5g.info/environmental-impacts/>

<http://www.puls-schlag.org/effect-of-electromagnetic-radiation-on-trees.htm>

From Smart to Senseless

- Rapport Greenpeace 'From smart to senseless, global impact from 10 years smartphones':
  - Productie veroorzaakt ernstige milieu- en sociale effecten
  - Elektriciteitsverbruik voor productie smartphones per jaar gelijk aan stroomvoorziening India (973 TWh in 2014)
  - In 2014 werd het e-afval van kleine IT-producten zoals smartphones geschat op 3 miljoen ton. Maar 16% daarvan gerecycled.
- Met een nieuwe smartphone kopen verbruik je evenveel energie als tien jaar lang je huidige mobiele telefoon gebruiken.
- **Let op: nu zijn de meeste mobiele apparaten niet '5G ready'. Om gebruik te kunnen maken van het 5G network is aanschaf van nieuwe apparaten nodig.**

Bronnen

<https://www.greenpeace.org/international/story/6913/what-10-years-of-smartphone-use-means-for-the-planet/>

<https://www.fastcompany.com/90165365/smartphones-are-wrecking-the-planet-faster-than-anyone-expe>

Marleen Stikker (internetpionier en directeur Waag) in EenVandaag:

"Er is geen grens aan de hoeveelheid data die deze bedrijven willen verzamelen, versturen en opslaan.....

Dat brengt al onze klimaatdoelen en de hele energietransitie in gevaar. Als we dan denken: laat maar gaan, dan zijn we gewoon te laat."

20.000 satellieten. Duurzaam?

You'll be connected. But at what price?

Big promises, unknown risks

January 13th, 2019

Investigate Europe

O.a. Artikel 'Bellen
schaadt cellen' in De
Groene Amsterdammer

Resultaten onderzoek Hart van NL (begeleid door Maurice de Hond) onder 1800 Nederlanders

- 68% van de Nederlanders vindt dat het 5G netwerk niet mag worden uitgerold zolang niet duidelijk is wat de effecten er van zijn
- 23% vindt dat niet nodig

We weten genoeg om in actie te komen!

5G Appeal, op 4 november 2019 door 261 wetenschappers en artsen ondertekend:

- 5G leidt tot een enorme toename van de verplichte blootstelling aan draadloze straling
- Schadelijke effecten van RF-EMF-blootstelling zijn al bewezen
- "Veiligheidsrichtlijnen" beschermen de industrie - niet de gezondheid
- Voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk op basis van:
  - ✓ Voorzorgsbeginsel EU (aangenomen in 2005):
  - ✓ Resolutie 1815 (Raad van Europa, 2011)
  - ✓ De Neurenberg-code (1949) is van toepassing op alle experimenten op mensen, dus ook op de uitrol van 5G met nieuwe, hogere RF-EMF-blootstelling.
  - ✓ Waarschuwingen van het Europees Milieuagentschap (EMA) voor het "stralingsrisico van alledaagse apparaten", hoewel de straling onder de WHO/ICNIRP-normen blijft. "Er zijn vele voorbeelden van het niet-toepassen van het voorzorgsbeginsel in het verleden, die hebben geleid tot ernstige en vaak onomkeerbare schade aan de gezondheid en het milieu.... schadelijke blootstelling kan wijdverbreid zijn

The 5G appeal

Scientists and doctors call for a moratorium on the roll-out of 5G will substantially increase exposure to radiofrequency electromagnetic fields, many of which have been proven to be harmful for humans and the environment.

[Read more](#)

Bron: <http://www.5gopdat.nl> '5G opdat.nl' bewijs is.

U.S. PHONEGATE? CELL PHONE SAFETY
GUIDELINES EXCEEDED IN STUDY -
LAWSUIT FOLLOWS

NOVEMBER 29, 2019

HOME RECHTZAAK DONEREN INFORMATIE NIEUWS OVER ONS

telecompaper

HOME WIRELESS BROADBAND VIDEO GENERAL IT INDUSTRY

WIRELESS

French associations bring battle against 5G to
supreme court

Friday 31 January 2020 | 10:34 CET | News

Children's
Health Defense

JOIN THE MOVEMENT

SUPPORT OUR EFFORTS

TAKE ACTION

MEMBERS ONLY

EBOOKS

CHD v the Federal Communication
Commission (FCC)

Naar een veiliger, humaner en duurzamer netwerk

Huidig

- veelal lage zendmasten dichtbij → grote verschillen in stralingsbelasting en hoge belasting dichtbij

Toekomst

- 5G met hogere frequenties
  - Beperkt bereik, zenders elke 100 meter
  - Aanwijzingen grotere risico's,
    - o.a. huid- en oogproblemen?
  - No opt-out

Alternatief

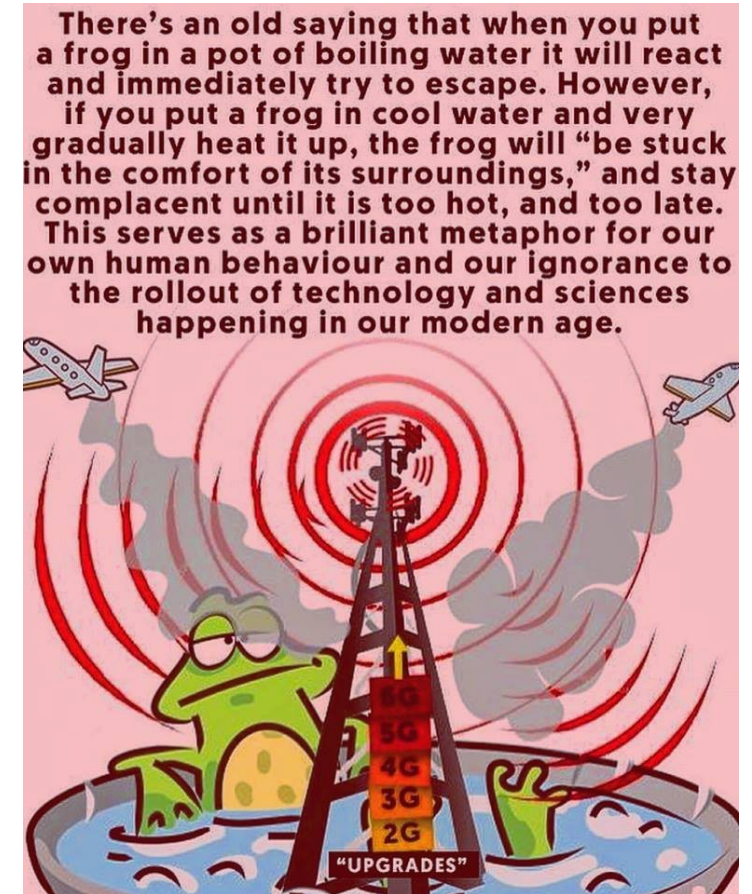
- hoge zendmasten ver weg → kleine verschillen in stralingsbelasting en gemiddeld lage belasting, (Salzburg model¹)
- zoveel mogelijk glasvezelverbindingen (evt. schotels), zie o.a. SafeG²

¹ Zie: <http://www.kennisplatformveiligmobielnetwerk.info/>

² Zie: <https://safeg.net/home/>

Wat kunt u als gemeente doen? - 1

- Wees terughoudend en afwachtend. Investeer niet in 5G toepassingen, maar neem de tijd om je er in te verdiepen en ervaringen af te wachten.
  - Check de business case(s). Hoe ~~m~~er = hoe beter. En BNP versus True Price.
  - Stel de vraag: is 5G nodig of kan je ook met andere, al in gebruik zijnde frequenties of met glasvezel, uit de voeten? Bijkomend voordeel van kabels: gezonder, sneller, stabiel, duurzamer en veiliger.
- Regie over de straling in uw leefomgeving/gemeente is alleen mogelijk als 5G-zenders en ook 1G-,2G-,3G-,4G-,etc. zenders niet (langer) vergunningsvrij kunnen worden geplaatst.
  - Kom net als andere gemeenten in verzet tegen de voorgestelde wetswijziging Telecomcode. Gemeente Amsterdam vindt wetswijziging prematuur en wil convenant.
  - Zorgdat er geen verplichting van 98% dekingsgraad 5G komt (ook niet voor de 700 MHz)

LET'S TALK ABOUT TECH

Wat kunt u als gemeente doen? - 2

- Omarm het voorzorgsprincipe en maak gebruik van de mogelijkheden die de Wet Publieke Gezondheid en de Omgevingswet bieden, o.a. toepassen ALARA-principe en creëren witte (stralingsarme) zones.
- Erken gezondheidsklachten door straling en zorg voor goede registratie: stuur aan op één centraal/landelijk meldpunt (net als in motie gemeente Utrecht).
- Communicatie en voorlichting aan inwoners, scholen en (huis) artsen over de risico's van straling van draadloze techniek.
- Zorg dat duidelijk is wie er aansprakelijk is voor eventuele schade. En ook handig om dat helder vast te leggen.

Voor meer tips:

- Advies van Diagnose Funk: 8 eisen die de lokale politiek als leidraad kan gebruiken.
<https://www.diagnose-funk.org/publikationen/artikel/detail&newsid=1503>
- 'Suspension order' Italiaanse gemeente Marsaglia (Cuneo):
<https://oasisana.com/2019/07/04/stop-5g-mayors-here-is-italys-first-suspension-order-and-the-list-of-14-town-council-resolutions-and-motions-for-precaution/>

Gemeente Bergen

Gemeente Hilvarenbeek

Bronnen:

<https://www.youtube.com/watch?v=cFaYYVsHO-s&feature=youtu.be>

<https://www.bd.nl/tilburg-e-o/zorgen-over-komst-5g-worden-in-hilvarenbeek-gehoord-gemeenteraad-neemt-motie-aan~af0c9976/>

The future is exciting!?

“Moderniteit is niet het antwoord, maar het probleem”

- Amitav Ghosh, Indiase schrijver van o.a. The Hungry Tide en The Great Derangement – Climate Change and the Unthinkable

“I believe people are more and more questioning technology, because they feel technology will not bring happiness”

- Raphaël Mahaim, Zwitsers politicus en advocaat

“Als de big data heersen kan de mens bij het vuilnis”

- Maxim Februari, Nederlandse jurist, filosoof en schrijver